

Barne- og familiedepartementet

Levert elektronisk på regjeringen.no

Deres ref.

Vår ref.

Dato:

Sak nr: 23/5335-2

23.06.2023

Saksbehandler: Mathilde Furunes

Dir.tlf: 45971625

Forbrukertilsynets svar på høring om EU-kommisjonens forslag til direktiv om miljøpåstander og miljømerker

1 INTRODUKSJON

Forbrukertilsynet viser til Barne- og familiedepartementets høringsbrev av 25. april 2023 om EU-kommisjonens forslag til nytt regelverk knyttet til miljøpåstander og miljømerking (Green Claims Directive, heretter direktivet om grønne påstander).

Det fremgår av høringsbrevet at målet med direktivforslaget er å bidra til at forbrukere får pålitelig, sammenlignbar og verifiserbar informasjon som gjør det lettere å velge bærekraftig. Forbrukertilsynet fører tilsyn med handelspraksisdirektivet, og har over flere år opparbeidet seg erfaring med håndheving av handelspraksisdirektivet ved bruk av bærekraftspåstander i markedsføring. Direktivforslaget er å anse som *lex specialis* til direktivet om urimelig handelspraksis (2005/29/EU) når det gjelder dokumentasjon, verifisering og kommunikasjon av miljøpåstander i tekstform, og vil derfor få innvirkning på Forbrukertilsynets tilsyn med markedsføring hvor miljøpåstander benyttes.

Forbrukertilsynet støtter i det vesentlige EU-kommisjonens direktivforslag, men har enkelte innspill til forslaget hvor vi mener ytterligere avklaringer er fordelaktig for å unngå fremtidige misforståelser og unødig ressursbruk i form rettslig usikkerhet og behov for avklaringer i relevante klageorganer og domstoler.

Punktene hvor Forbrukertilsynet anser at det er behov for større klarhet i selve direktivforslaget, knytter seg til:

- (1) Uklarheter rundt samspillet mellom direktivet om grønne påstander og handelspraksisdirektivet, og i hvilke tilfeller direktivene kommer til anvendelse. Se punkt 2 nedenfor.
- (2) Uklarhet rundt når det er påkrevd å bruke primærdata/primærinformasjon og når sekundærdata/sekundærinformasjon er tilstrekkelig som dokumentasjon for en påstand. Se punkt 2 nedenfor.
- (3) Uklarhet rundt hvorvidt tilsynsmyndigheten må realitetsbehandle alle klager som mottas på bakgrunn av direktivet om grønne påstander eller ikke. Se punkt 3 nedenfor.

2 FORBRUKERTILSYNETS HØRINGSUTTALELSE TIL EU-KOMMISJONEN

Forbrukertilsynet er tilsynsmyndighet med bruk av bærekraftspåstander i markedsføring, og har derfor sendt inn høringsuttalelse til Kommisjonen basert på våre faglige erfaringer.

Vedlegg 1 Forbrukertilsynets høringsuttalelse til EU-kommisjonen til direktivet om grønne påstander

I høringsuttalelsen tar Forbrukertilsynet opp usikkerheter rundt samspillet mellom direktivet om grønne påstander og handelspraksisdirektivet.

Det er ikke klart for Forbrukertilsynet i hvilke tilfeller handelspraksisdirektivet kan anvendes i tillegg til direktivet om grønne påstander, og i hvilken grad tilsynsmyndighetene kan be om dokumentasjon for å avgjøre om markedsføringen er villedende etter handelspraksisdirektivet. Dette gjelder eksempelvis i tilfeller hvor markedsføringen inneholder påstander i tekstform i kombinasjon med bilder, symboler eller fargebruk som gir forbruker et inntrykk av at produktet er bedre for miljøet. Forbrukertilsynet mener dette med fordel kan framgå klarere av direktivet.

Videre tar Forbrukertilsynet opp uklarheten rundt når det er påkrevd å bruke primærinformasjon for å dokumentere bærekraftspåstander, og når sekundærinformasjon er tilstrekkelig. Forbrukertilsynet anser at hvis det ikke framkommer klarere av direktivteksten når primærinformasjon er påkrevd, kan dette føre til at forbrukere blir villedet om et produkt eller tjenestes innvirkning på miljøet. Forbrukertilsynet fremhever også at det vil kunne utvikle seg forskjellig praksis i medlemslandene rundt hvorvidt en påstand er tilstrekkelig begrunnet, siden det er uklart når primærinformasjon er påkrevd. Dette vil i så fall være uheldig.

3 KLAGEBEHANDLING – PLIKT TIL Å REALITETSBEHANDLE ALLE KLAGER?

Direktivet om grønne påstander artikkel 16 gir personer og organisasjoner rett til å klage til tilsynsmyndigheten i tilfeller hvor de anser at næringsdrivende ikke overholder direktivets krav til dokumentasjon, verifikasjon eller kommunikasjon av tekstbaserte miljøpåstander. I direktivets artikkel 16 tredje ledd står følgende:

“Competent authorities shall assess the substantiated complaint referred to in paragraph 1 and, where necessary, take the necessary steps, including inspections and hearings of the person or organisation, with a view to verify those complaints. If confirmed, the competent authorities shall take the necessary actions in accordance with Article 15.”

I tillegg står det i direktivets artikkel 16 fjerde ledd at tilsynsmyndigheten så snart som mulig, og i overenstemmelse med relevant nasjonal lovgivning, skal informere klager om resultatet av klagen:

“Competent authorities shall, as soon as possible and in any case in accordance with the relevant provisions of national law, inform the person or organisation referred to in paragraph 1 that submitted the complaint of its decision to accede to or refuse the request for action put forward in the complaint and shall provide the reasons for it.”

Artikkel 13 femte ledd inneholder også tilsynelatende vide plikter for personer og organisasjoner til å få en klage realitetsbehandlet:

“Member States shall ensure that a person or organisation referred to in paragraph 1 submitting a substantiated complaint shall have access to a court or other independent and impartial public body competent to review the procedural and substantive legality of the decisions, acts or failure to act of the competent authority under this Directive, without prejudice to any provisions of national law which require that administrative review procedures be exhausted prior to recourse to judicial proceedings. Those judicial review procedures shall be fair, equitable, timely and free of charge or not prohibitively expensive, and shall provide adequate and effective remedies, including injunctive relief where necessary.”

Etter dette anser vi det klart at tilsynsmyndigheten er pliktig å *vurdere* de klagene de mottar på bakgrunn av direktivet om grønne påstander.

Det er uklart for Forbrukertilsynet hvorvidt tilsynsmyndigheten etter dette bare vil være pliktig etter artikkel 16 til å *vurdere* klagene som mottas, eller om tilsynsmyndigheten er pliktig til å *realitetsbehandle* alle klagene som kommer inn på bakgrunn av direktivet.

I forlengelsen av dette, er det uklart for Forbrukertilsynet hvorvidt det etter artikkel 16 fjerde ledd må begrunnes i sakens faktum og juss hvorfor en klage ikke er tatt til følge, eller om det er tilstrekkelig å orientere om at en sak ikke er realitetsbehandlet og prioritert på bakgrunn av f.eks. ressurs hensyn for å være i overensstemmelse med lovens krav.

Ordlyden «assess» i artikkel 16 tredje ledd gjør at det etter vårt syn er mest nærliggende å forstå det slik at tilsynsmyndigheten bare får en plikt til å *vurdere* klagen som mottas. Hvis det likevel er tilfellet at tilsynsmyndigheten må realitetsbehandle alle klager, vil dette ha stor innvirkning på ressursbruken for alle tilsynsmyndigheter i EU/EØS-området.

Etter handelspraksisdirektivet foreligger det ikke et krav om at alle klager på markedsføring skal vurderes av tilsynsmyndighetene. Dette vil være en endring av dagens rettstilstand når det gjelder behandling av klagesaker som omhandler miljøpåstander i markedsføring. Om artikkel 16 kan forstås slik at den bare hjemler en rett til at alle klager vurderes av tilsynsmyndigheten, men ikke realitetsbehandles, vil dette ikke ha stor innvirkning på tilsynsmyndighetens arbeid. Det vil imidlertid være svært ressurskrevende, og kunne få store konsekvenser for nasjonale tilsynsmyndigheter, herunder for Forbrukertilsynets øvrige tilsynsområder med tanke på ressurser, dersom hver klage må realitetsbehandles. Forbrukertilsynet anser på denne bakgrunn at det er behov for at det kommer klarere fram av direktivforslaget hvorvidt alle klager må realitetsbehandles, eller om det er tilstrekkelig at alle klager vurderes, i den forstand at tilsynsmyndigheten står fritt til om man skal ta stilling til om klagen kan føre frem eller ikke.

Med vennlig hilsen

Trond Rønningen
direktør

Bente Øverli
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet signatur